

Необхідно зазначити, що моніторинг світових демократичних процесів здійснюють численні міжнародні організації, серед яких: Freedom House; Transparency International; Репортери без кордонів; Bertelsmann Stiftung; Polity IV та інші [5].

Динамічний розвиток громадянського суспільства повинен забезпечувати об'єктивні передумови для реалізації можливостей та здібностей громадян, дійсного народовладдя, свободи вибору орієнтації особи в соціально-економічній, політико-правовій та інших сферах життєдіяльності суспільства.

Сучасний стан нашої держави характеризується численною кількістю стратегічних завдань, які потребують термінового вирішення. Збереженню державного суверенітету України, відновленню економіки та енергетичної незалежності, зменшенню рівня корупції, подоланню кризи довіри сприятимуть – високий рівень громадянської активності, освіченості народу, вільні ЗМІ, використання досвіду розвинених країн.

Література

1. Великий енциклопедичний юридичний словник / за ред. академіка НАН України Ю. С. Шемшученка. – К., 2007. – 992 с.
2. Колодій А. Громадянське суспільство та правова держава: проблеми і шляхи розбудови / А. Колодій // Право України: Юридичний журнал. – 2010. – № 7. – С. 12-17.
3. Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К., 1999. – Т. 2. Д-Й. – 744 с.
4. Системна криза в Україні: передумови, ризики, шляхи подолання: аналіт. доп. / Я. А. Жаліло, К. А. Кононенко, В. М. Яблонський [та ін.]; за заг. ред. Я. А. Жаліла. – К.: НІСД, 2014. – 132 с.
5. Шинкарук К. Як розвивається демократія в Україні? [Електронний ресурс] / К. Шинкарук // Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. – Режим доступу: <http://www.ier.com.ua/ua/publications/comments/?pid=2728>.

УДК 341.231.14 (4)

Толкачова І. А., к.ю.н., доцент,
Колесник К. А., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ У КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Одним із головних напрямків діяльності Європейського Союзу відповідно до його цілей та принципів є повага та захист прав людини. Так, усі країни Європейського Союзу (далі – ЄС) повинні дотримуватися

принципів демократії, верховенства права, поваги прав людини та основних свобод. Кожна країна Європи, яка їм слідує, має право на звернення до ЄС із заявою про членство.

Необхідно зазначити, що проблемі забезпечення прав людини та їх закріпленню в нормативно-правових актах ЄС у вітчизняній науковій літературі приділялось мало уваги. Більшість досліджень належить англійським, німецьким, французьким авторам, серед яких Ф. Джейкобз, Ж-К. Жунке, К. Кунерт, Ф. Шоркопф та ін.

Європейський Союз підтверджує свою відданість захисту усіх прав людини, включаючи громадянські, політичні, економічні, соціальні, культурні та інші. Закликає усі держави виконувати положення Загальної декларації прав людини [1, с. 460-464], а також ратифікувати та виконувати ключові міжнародні договори у цій сфері, включаючи конвенції з трудових прав та регіональні інструменти з захисту прав людини. Важливим міжнародним договором є Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод [2]. Гарантом запобігання порушенню норм даної Конвенції є Європейський суд з прав людини. Можна констатувати, що ЄС виступає проти будь-яких спроб зневаги до універсальності цих прав.

В основі системи норм і механізмів захисту прав і свобод людини в ЄС – численні міжнародні нормативно-правові акти, що мають як обов’язковий, так і декларативний характер. Серед останніх слід виділити Декларацію основних прав і свобод та Хартію Співтовариства про основні соціальні права працівників [3, с. 527-691].

Особливий статус у праві ЄС належить Хартії основних прав Європейського Союзу 2000 р. Вона містить розгорнутий перелік основних прав і свобод, які визнаються за кожною особою, що знаходиться на території Європейського Союзу й охоплює громадянські, політичні, економічні, соціальні та культурні права. Хартія має статус установчих договорів, хоча не є їх складовою.

До інституційних гарантій прав людини належать судові та позасудові механізми захисту: Омбудсмен Європейського Союзу, Європейський контролер із захисту даних, Загальний контрольний орган у межах Європолу, дипломатичні та консульські представництва держав-членів у третіх країнах. Процесуальні гарантії містять: право на юридичну допомогу (ч. 1 ст. 47); право особи на справедливий, публічний та своєчасний розгляд її справи незалежним і неупередженим судом (ч. 2 ст. 47); презумпцію невинуватості (ст. 48); принцип законності та відповідності покарання скоєному злочину (ст. 49); принцип недопущення повторного притягнення до кримінальної відповідальності за злочин, за який особа вже була покарана чи виправдана на території ЄС (ст. 50) [4].

На сучасному етапі розбудови України Угода про асоціацію між Україною та ЄС дає змогу перейти від партнерства і співробітництва до

політичної асоціації та економічної інтеграції. На сьогодні основними напрямками співробітництва між Україною та ЄС є: дотримання прав людини, енергетика, торгівля та інвестиції, охорона навколишнього середовища, співпраця у сфері науки, техніки, новітніх технологій, космосу та інші. Одним з важливих питань двостороннього співробітництва між Україною та ЄС виступає також лібералізація візового режиму.

За період ратифікації Угоди про асоціацію України та ЄС зроблено перші практичні кроки у напрямку її реалізації: створено інституційні структури взаємодії; урядом побудовано координаційний механізм виконання Угоди; прискорився процес адаптації українського законодавства до законодавства ЄС. За рік було підготовлено та прийнято значну кількість проєвропейських законодавчих та нормативно-правових актів.

Таким чином, в умовах ринкових відносин дотримання в нашій країні загальновизнаних норм з прав людини багато в чому залежить від діяльності держави, спрямованої на гуманізацію соціально-економічного життя суспільства та підвищення життєвого рівня населення. Це повинно враховуватися в рамках проведення економічних і соціальних перетворень. На жаль, на нашу думку, економічні процеси, які відбувалися протягом останнього десятиліття, супроводжувалися значним зниженням життєвого рівня населення, спадом виробництва, недостатнім фінансуванням програм у галузі охорони здоров'я, соціального забезпечення, освіти і культури, нестачею коштів на утримання судових і правоохоронних органів, установ пенітенціарної системи, скороченням витрат на інші соціальні програми. Будемо сподіватись, що найближчим часом забезпечення прав і свобод людини стане питанням номер один в Україні, а удосконалене законодавство нашої держави матиме належну фактичну реалізацію.

Література

1. Всеобщая декларация прав человека от 10 декабря 1948 г. // Права человека: сб. междунар. документов. – Нью-Йорк и Женева: ООН, Центр по правам человека, 1994-1994. – Т. 1. – Ч. 1: Универсальные договоры. – 1994. – 492 с.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
3. Лісабонські консолідовані договори про Європейський Союз і функціонування Європейського Союзу // Право Європейського Союзу: підруч. / за ред. В. І. Муравйова. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 704 с.
4. Хартія основних прав Європейського Союзу від 7 грудня 2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_524.